

Аналіз особливостей правового регулювання діяльності фармацевтичних та біотехнологічних підприємств у формі акціонерних товариств в Україні

Болдарь Г. Є., Разумейко Д. В.

Кафедра соціальної фармації Національного фармацевтичного університету,

м. Харків, Україна

socpharm@nuph.edu.ua

Вступ. Акціонерні товариства (АТ) є однією з найпоширеніших організаційно-правових форм здійснення господарської діяльності фармацевтичними та біотехнологічними підприємствами, чим і обумовлюється необхідність аналізу недоліків та переваг цієї форми ведення бізнесу.

Метою роботи стало дослідження особливостей правового регулювання діяльності фармацевтичних та біотехнологічних підприємств у формі акціонерних товариств в Україні.

Матеріалами дослідження обрано нормативно-правові акти (НПА) України, інформаційні матеріали офіційних веб-сайтів фармацевтичних та біотехнологічних підприємств у формі АТ, їх установчі документи, відомості про державну реєстрацію. Використано **методи**: аналізу, синтезу, узагальнення, формально-логічний, тлумачення правової норми.

Результати дослідження. Основними НПА, що регулюють порядок створення, діяльності, припинення, виділу АТ, а також правовий статус акціонерів, є Цивільний кодекс України (ЦК), Господарський кодекс України (ГК), Закони України «Про акціонерні товариства», «Про господарські товариства», «Про цінні папери та фондовий ринок».

Аналіз чинного законодавства дає підстави виділити такі характерні особливості цього виду товариства: 1) статутний капітал АТ поділено на визначену кількість часток однакової номінальної вартості; 2) корпоративні права за цими частками посвідчуються акціями; 3) АТ самостійно відповідає за своїми зобов'язаннями усім належним майном; 4) акціонери не відповідають за зобов'язаннями товариства і несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю

товариства, тільки у межах вартості належних їм акцій. За типом розміщення акцій АТ поділяються на публічні (ПАТ) та приватні (ПрАТ).

Змістовний аналіз правових норм та практики господарювання дозволяє віднести до переваг АТ наступні ознаки: 1) можливість залучати для ведення бізнесу значні фінансові ресурси у вигляді внесків у статутний капітал як самих засновників, так і сторонніх осіб; 2) право власників простих акцій брати участь в управлінні АТ; 3) наявність у акціонерів можливості отримувати доходи у вигляді дивідендів, брати участь у розподілі майна АТ при його ліквідації; надати акції в заставу або використовувати в інших операціях; 4) обмежений обсяг майнової відповідальності акціонерів, які несуть ризики збитків, пов'язаних з діяльністю АТ, лише в межах вартості належних їм акцій); 5) у разі успішної діяльності ринкова вартість акцій АТ може значно перевищити номінальну.

До основних недоліків господарювання у формі АТ відносяться такі основні чинники: 1) достатньо тривала процедура створення, яка потребує великих витрат; 2) емісія та обіг акцій вимагають дотримання вимог законодавства про цінні папери та фондовий ринок; 3) на АТ покладено обов'язок подавати звіти державним органами, які регулюють обіг цінних паперів і фондовий ринок; 4) ПАТ зобов'язане пройти процедуру лістингу та залишатися у біржовому реєстрі хоча б на одній фондовій біржі; 5) у разі, коли вартість чистих активів АТ стає менше мінімального розміру його статутного капіталу, товариство підлягає ліквідації.

Висновки. Показано, що можливість залучення до АТ значних інвестицій, у тому числі іноземних, обумовлюють вибір цієї організаційно-правової форми для великих фармацевтичних та біотехнологічних підприємств, які займаються розробкою інноваційних і сучасних видів продукції, її виготовленням та оптовою торгівлею на вітчизняному та іноземних ринках (наприклад, ПАТ «Фармак», ПАТ НВЦ «Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод», ПАТ «Галичфарм», ПАТ «Київмедпрепарат», ПрАТ «Лекхім», ПрАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця»», ПрАТ «Фармацевтична фабрика «Віола»», ПрАТ «Фітофарм», АТ «Київський вітамінний завод», АТ «БІОЛІК», АТ «Вітаміни»).